



Universitaire studenten van de Nationale DenkTank, telkens links op de foto, zijn gekoppeld aan mbo'ers en hbo'ers. Ze hopen het klassensysteem van hoog- en laagopgeleiden te doorbreken. Op de grote foto: politicoloog **Jorien Vink** (links) en **Sharmaine Benkaddour**

, die een opleiding volgt om leraar Nederlands te worden. Vink: „In mijn studie had ik nooit contact met studenten uit het middelbaar beroepsonderwijs.“ De beroepskeuze in het voortgezet onderwijs komt te vroeg, vindt Benkaddour.



ONDERWIJS

Hoog? Laag? Welkom in elkaars wereld

Beroeps- en wetenschappelijk onderwijs zijn gescheiden werelden. En na school blijft dat zo. De Nationale DenkTank wil dit 'klassensstelsel' doorbreken. Een gesprek met vier deelnemers, met mbo- of universitaire achtergrond.

Tekst **Maarten Huygen** Foto's **Olivier Midendorp**

Waarom worden mensen ingedeeld in hoog- en laagopgeleid, vragen ex-mbo'er Sharmaine Benkaddour (25) en mbo'er Jeroen Zaaiman (22) zich af. Alsof het een kwestie van rang of stand is. Je zou het beter kunnen hebben over 'theoretisch' en 'praktisch' geschoold. Het verschil tussen 'hoog' en 'laag' hebben de mbo'ers altijd gevoeld. Een vmbo-advies in groep 8 wordt gezien als een mislukking: „Er wordt gehuild door leerlingen die een vmbo-advies krijgen“, zegt Zaaiman.

„Voorbereidend wetenschappelijk' en 'beroepsgericht' zijn twee van de zuilen van het middelbaar onderwijs. Scholieren uit de ene groep gaan zelden met die uit de andere groep om. Zo groeien er twee levenslang „gescheiden werelden“, waar het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) in 2014 een rapport over schreef. Beide categorieën komen elkaar later nog tegen op het werk, maar niet op school. Volgens het SCP zijn er gescheiden sociale netwerken van hoog- en laagopgeleiden en neemt de segregatie in wonen en onderwijs toe.

Uit dat isolement

Mede om uit dat isolement te komen heeft de Nationale DenkTank, in 2005 opgericht door universitaire studenten, dit jaar mbo'ers en hbo'ers binnengehaald. Elk jaar vormt een nieuwe lichte pas afgestudeerden en promovendi de DenkTank. Ze kiezen een thema om daarover in december advies uit te brengen. Dit jaar is dat het beroepsonderwijs.

De DenkTank wil het klassensysteem van hoog- en laagopgeleid doorbreken. De verscheidene deelnemende mbo'ers zijn geen doorsnee studenten: de ene heeft al zelf een bedrijfje, de ander, een student communicatie, overtreft haar leeftijdgenoten in het geven van presentaties voor een groot publiek. Elke student uit het beroepsonderwijs is gekoppeld aan een deelnemer van de universiteit, die ook meegaat naar het beroepsonderwijs.

Vooraf voor de hoogopgeleiden was de kennismaking nieuw, blijkt uit een ge-

„Met de handen werken is niet minder dan denken

Jeroen Zaaiman volgt een opleiding tot persoonlijk fitnesscoach

sprek met twee aan elkaar gekoppelde studententeams. Het toont hoe vroeg de wegen zich al scheiden. Als vwo'er op het Canisius College in Nijmegen zag promovendus technische geneeskunde Daan de Jong (28) alleen andere vwo'ers, hoewel zijn brede school ook vmbo en havo had. Een vriend van de basisschool, die uiteindelijk naar het mbo is gegaan, kwam hij op de middelbare school ook minder tegen. Zijn voetbalteam was qua opleiding gemengd. Maar aan de universiteit wordt apart gesport in gesubsidieerde studentensportverenigingen.

Mbo-uitblikker

Nu is De Jong als buddy gekoppeld aan Jeroen Zaaiman, die aan het Nova College in Hoofddorp een opleiding doet tot persoonlijk fitnesscoach voor mensen met een gebrek. Zaaiman was dit jaar door zijn school gekandideerd voor de landelijke verkiezing van de mbo-uitblikker van het jaar. Tijdens een stage wist hij, door zelf advies bij deskundigen in te winnen, een vrouw met het hersenletsel cerebrale parese (spasticiteit) zonder rolator aan het lopen te krijgen.

Politicoloog Jorien Vink (26) is gekoppeld aan Benkaddour, die inmiddels van het mbo is doorgestroomd naar het Teachers College van Hogeschool Windesheim in Almere. Vink: „In mijn studie had ik nooit contact met studenten uit het middelbaar beroepsonderwijs. Je komt elkaar gewoonweg niet tegen.“ Benkaddour was al bekend met de wereld van hoogopgeleiden. Haar schoonzussen hebben universiteit gedaan. Zelf wil ze nu tweedegraads leraar Nederlands worden.

Uitgesplitst naar niveau

De beroepskeuze in het voortgezet onderwijs komt te vroeg, zegt Benkaddour: „Mijn neefje van 14 moet nu al kiezen tussen werken met hout of werken met metaal. Hij weet het nog niet en dat geeft hem veel stress“. Zelf heeft ze een lange weg afgelegd naar haar huidige lerarenopleiding. Ze was onder andere bloemiste en studeerde aan drie mbo's en twee hogescholen. Zij vindt ook dat scholieren niet zo jong al naar niveau moeten worden uitgesplitst.

Zaaiman en Benkaddour hebben

moeite met achterstelling van mbo'ers. Zo ziet Zaaiman vaak stades die hij graag zou doen, maar die alleen bestemd zijn voor hbo'ers. Zaaiman ergert zich aan de televisiereclames van Promovendum, de verzekeringsmaatschappij die zich op hoogopgeleiden richt. „Ook het negatieve beeld in de media leidt tot een slecht zelfbeeld van mbo-studenten“, zegt hij.

Jorien Vink en Daan de Jong geven de voorkeur aan de termen praktisch versus theoretisch geschoold. „Als ik een idee heb voor de technische geneeskunde, kan ik het opschrijven, maar ik kan niet solderen“, zegt De Jong.

„Met de handen werken is niet minder dan denken“, voegt Zaaiman toe. Hij heeft inmiddels een eigen fitnessbedrijf en overweegt na het mbo naar het hbo te gaan. Hij ziet zichzelf een leven lang leren.

Benkaddour vond de overgang van mbo naar hogeschool nogal groot. Zo moest ze op haar nieuwe opleiding wetenschappelijke stukken leren schrijven. Die lastige overstap is een probleem dat wel meer mbo'ers tegenkomen. Daarom stelt de DenkTank meer uitwisseling tussen havo en mbo voor.

Hoogstaand

Niet dat Benkaddour haar hogeschool nu zo hoogstaand vindt. Zelfs bij een vak dat ze op de universiteit volgde, was het verschil niet echt groot. Maar ze had wel een serieuze leeromgeving verwacht, zegt ze. „Ik dacht: daar wordt pas hard gewerkt. Maar vaak waren de studenten helemaal niet aan het werk.“

Op de hogeschool zijn meer buitenschoolse activiteiten dan Benkaddour in het mbo gewend was. Studieverenigingen die deze activiteiten organiseren, helpen ook bij het vormen van een netwerk dat bij de latere loopbaan van pas kan komen. In het mbo zijn zulke sociale netwerken minder ontwikkeld. Vandaar dat de DenkTank aanraadt universitaire verenigingen te laten helpen met het oprichten van verenigingen voor mbo-studenten. Zo zouden mbo'ers een studentenleven kunnen krijgen waarin meer contacten worden gelegd met de wereld buiten de school, ook die van hogeropgeleiden.

DenkTank Ideeën om problemen te lijf te gaan

De Nationale DenkTank is in 2005 opgericht en wordt gesteund door onder andere McKinsey, de Koninklijke Nederlandse Maatschappij der Wetenschappen en de Universiteit van Amsterdam. Ze willen „met concrete oplossingen maatschappelijke impact realiseren [...] door elk jaar met twintig jonge academici vanuit totaal verschillende studieachtergronden een maatschappelijk probleem te lijf te gaan.“

DenkTank-ideeën worden vaak uitgevoerd. Op grond van het advies van vorig jaar komen er onder andere een brigade voor sterke leraren die op zwakke scholen lesgeven en een app waarmee leerlingen opbouwende feedback kunnen geven aan leraren.

Deze donderdag presenteert de DenkTank de volgende ideeën aan het ministerie van Onderwijs:

- Het beroepsonderwijs moet een imago krijgen dat gelijkwaardig is aan academisch onderwijs.
- Minder klassikaal onderwijs, meer aansluiting bij de arbeidsmarkt.
- De kansen op stages voor studenten met een niet-westerse achtergrond vergroten met een soort datingservice, op grond van hun vaardigheden.
- Uitwisseling tussen leerlingen van mbo4 en havo, zodat ze de theoretische én de praktische kant van het onderwijs ontdekken.
- Pre-pabo: studenten van leraaropleidingen helpen mbo'ers met de overgang naar de pabo.